

Az állam FIZET

lábllógatásért
pocsékolásért
üveg törésért

a Szegedi Konzervgyárban

Az irodaépület előtti park egyik barackfája hetek óta hullatja aprószemű gyümölcsét. Hangyák, darazsak, méhek szopják az édességet a földet borító tíz-tizenöt kilónyi barackból. Ki lát itt meg ennyi barackot a földön, amikor az udvaron ládákban néhanapján hatszáz mázsa is van? Hullik a fáról, de hullik a ládából is. Sajnos, naponta több, mint ami a fa alatt hever. Találni szerte az udvaron nemcsak elszórt barackot, uborkát, hanem törött üveget, felbontott konzerves üvegeket is, amelyekben látni, hogy csak uzsonnára valót vettek ki belőlük. Mi lehet az ára ennek a sok kárnak? Ki fizeti ezt meg?

Valaki biztosan fizet!

— Az állam — magyarázza Torma István KISZ-titkár. — Persze a tőkés üzemből az ilyen károk okozói kívül ténnek a kapun, s levonnák keresetükből az árat.

Igaza van. Úgy beszél, mintha öreg konzervgyári »melós« lenne, aki már sokat tapasztalt. Pedig fiatal, de becsüli a társadalmi tulajdonságát. Neki van igaza, s nem azoknak, akik azt mondják: »Nem a mi zsebünkől hullik ki ez a pénz«. Hát kié? Nem vonják le a kár árát a keresetből? Nem. (Elég baj ez!) Mégis a sajátjukból fizetnek itt a munkások.

Hegyközi Gyula, az udvaros csoportvezető is biztosan a fizetők között van. Lehet, hogy azt gondolja: megkapom én a fizetésem hiánytalanul, sőt még prémium is utí a markom. (Pedig nem érdemli meg.) Haragost meg minek szereznek magamnak. Lám októberben is rákiabáltak azokra, akik valamikor figyelmeztetni merték a nagy munkásokat, hogy ez is hajcsárkodott. Az is lehet, hogy most »jóember« akar lenni. Talán éppen ezért fordult el a minap is, amikor két lány az udvaron barackkal teli ládával addig játszadozott, míg alig maradt a ládákban néhány szem barack. A többi szerteszét gurult a kövezeten, s néhány pillanat múlva egy tehergépkocsi kerekére nyomta szét valamennyit. Az is lehet, hogy éppen Hegyközi Gyula húzza be elsőnek a nyakát, mikor a legények

barackkal dobálják a lányokat,

vagy egymást. Sajnos, így van ezzel sok csoportvezető, mintha összebeszélték volna.

Fizet Hegyközi Gyula, a két lány, a sok barackdobáló és üvegtrógya egyaránt. A barackmagozók közül néhányan a keresetről, divatról, s vásárlási lehetőségekről beszélgettek. Egyikük aggódva jegyezte meg:

— Láttátok a kirakatokat, most van külföldi nyilonárú, de mire pénzét kapunk, biztosan nem lesz belőlük.

— Jó nekem a hazai is, csak olcsóbb lenne — válaszolt egyik munkatársuk.

Hová is megy a barackpulp? Hollandiába, Svédországba, s a nyugati országokba. Lehet, hogy éppen oda, ahonnan a divatos árukat várják. Hogyan vásároljon államunk többet külföldről, ha viszont annyit szálítunk ki, amennyit megvennének tőlünk, s hozzá ezt is a kelleténél drágábban állítjuk elő. Hogyan lehetne nekünk olcsóbbak a hazai gyártmányú iparcikkek? Csakis úgy, ha olcsóbban állítjuk elő őket. Tehát kevesebb önköltséggel. Itt a konzervgyárban magától értetődő a feladat. Jobban kell takarékoskodni. Ne szórják szerteszét az állam pénzén vásárolt barackot, uborkát, ne törjék a befőttesüvegeket, ne pocsékolják a kész konzerveket,

amelyekben már nemcsak a nyersanyag ára van, hanem sokkal több: cukor, munkabér, villanyáram stb. Ki fizette ki mindennek az árát? Az állam. Tehát az állam fizet, fizet, fizet.

De menjünk csak tovább. Vannak itt nagyon sokan,

akik »ludasak«

a dologban. Kétszáz diák dolgozik itt a gyárban, ennyit foglalkoztatnak a nyáron. Nemes cselekedet ez a gyár vezetői részéről. Talán éppen ezért szűr szemet annál jobban a fiatalok magatartása. A barackfejtőben 112 kilót kell egy munkásnak kimagoznia. Az egyik jól megtermett legényke például egyik napon csak 75 kilót magozott ki. A mellette ülő egyik idősebb nénike viszont 154-et. Hogy melyikük bírja jobban erővel a munkát, nem is kell külön mondani. — A fiú, aki 80 százalékos biztosított bért kap — mondja a párttitkár, Náci elvtárs. De nézzük, mit mondott a párttitkár annak a hat fiatalembernek, akik a minap lábukat lógatták a hordó tetején ülve. (Biztosított bérben.)

— Fiatalember, mit csinálnak?

— Gurítjuk a hordókat.

— Most mire várnak?

— Hogy telecsurogjon a hordó lével. — Ezután úgy jó 20—25 perc múlva nekiálltak

hatan egy hordónak

és gurigázták. Itt most érdemes lett volna még néhány szót váltani velük és a csoportvezetőjükkel is, erre azonban nem került sor, mert »sietős« volt a párttitkár dolga. A délutáni taggyűlésre készült. Az állam pedig fizet a lábllógatásért, a töröttüvegért, a szétszórt barackért. A csemegeboltban lehet, hogy éppen valamelyik fiatalember édesanyja, vagy munkás felesége nézi-nézi a pénztárcát, s a konzervek árát. Venne belőlük, de drágák, s így sóhajt: »Hej, ha olcsóbb lenne«. Nem is tudja, hogy az ő családtagjai is segítenek tartani a konzerv árát. Sőt nemcsak a konzervért, mert hogy ennyiért is adhatják a konzervet a csemegeboltban, ahhoz az állam még külön is hozzájárul. A konzervgyár ugyanis az elmúlt negyedévben ártámogatásként 825 ezer forintot kapott. Ezt is el kellett húzni valahonnan. Mindezt azért, hogy egyes, igen drágán előállított konzervféle árát ne kelljen még feljebb emelni.

Tehát az állam így is fizet, s

a csoportvezető hallgatnak,

hogy »jóemberek« legyenek. Hallgatnak? Nem mindig. A legutóbbi párttaggyűlésen például bakancsot, nadrágot, törülközőt kértek, s mint a munkásérdekvédelem szószólói léptek fel. Azt kérték, amit nem ír elő a kollektív szerződés. Dehát adjon a vállalatvezető, adjon az állam. Igen, az állam fizet a lábllógatásért, az elpocsékolt konzervekért és még adjon többet. Miből és kiért adja? A munkásokét, a csoportvezetőké, Hegyközi Gyuláét, Gulyás elvtársnőét és a többiekét. Még a nyári vakációt viszonylag kellemesen töltő, sok gyümölcsöt, konzervet elfogyasztó diákokét is.

A konzervgyári dolgozók kenyeré, s munkája megvan, ők is jól megvannak. De természetesen, hogy valamenynyen többre vágyanak, de nem csak ők, hanem mindenki. Többet várnak az államtól, amely igen sok forintot veszít el, egyedül csupán a Szegedi Konzervgyárban. Amennyit pedig itt elveszít, annyival nehezebben tud adni. Nehezebben kaphatunk tőle több és jobb ruhát, cipőt, vagy lakást. Csak úgy tud

adni, ha a munkások, a dolgozók megteremtik ennek lehetőségét, takarékoskoddal, több termeléssel, ha vigyáznak a közös vagyoni, a munkára a Szegedi Konzervgyárban is.

(N-P)

Hogyan enyhíthető Szeged súlyos lakáshelyzete?

Csak állami segítséggel? Saját erőből?

Nem veti el túlságosan a súlykot az, aki állítja, hogy az ország nagyobb városaiban — Budapest után — Szegeden legsúlyosabb a lakáshelyzet. Itt, a Duna-Tisza közének legmélyebb pontján, az 1879-es árvíz után ezrével épültek olyan házak, amelyekben — dicstelen szegedi sajátosságként — alacsony, egészségtelen, rossz szigetelés folytán talajvíztől eláztatott alagsori lakások vannak, amelyek emberi lakásra nem alkalmasak. Az árvíz utáni rekonstrukciós kormánybizottság engedélyt adott ideiglenes jellegű házak építésére, melyekben a tervezett 8—10 év helyett már majd kilenc évtizede laknak, s az igénybevétel végső határán vannak: »csákányra-érettek«, ahogy a tanácsközi szóhasználat mondja.

Évi ötszázötven új lakás kellene

Évente majd háromszáz lakást kellene így kicselezni Szegeden. Az ország felszabadulása utáni általános fejlődés, az ipari központoknak a falu felé gyakorolt szívó hatása természetesen itt is jelentkeznek. A város természetes szaporulata, a környékből beköltözők, az új házask száma — a kicselezendő háromszázon kívül — még külön kétszázötven új lakás kellene évente.

A felszabadulás utáni első időben természetesen a lebombázott városokban folytak építkezések. Az első három éves tervben már jutott pénz két bérháza Szegeden is (a Faragó utcában), de az 1949—50-es évek utáni politikai helyzet, a város földrajzi fekvése miatt ide azután nem ruháztak be jóformán semmit. Csak 1954-től kezdődőleg, első sorban az akkori pártbizottság, a tanács kezdeményezésére, főleg az irodahelyiségek lakássá visszaalakítása révén, majd ezzel párhuzamosan a Marx téri, s környéki bérház-tömbbel kezdődött el a súlyos lakáshelyzet enyhítése.

Segítsen az állam részéről

A további javulás elsősorban az állami erőből történő bérházépítkezésekkel lehetséges. A forradalmi munkáspárti kormány részéről van is készség arra, hogy Szegeddel kapcsolatos néhány év előtti helytelen lakásépítési politikát megváltoztassa. Az ellenforradalom okozta gazdasági nehézségek ellenére segítséget nyújtott a kaszárnnyak lakássá való átalakítására. Az így nyert kétszáz lakás mellett további kétszázhusz új lakásos bérház-tömbök alapozását kezdik meg ez év őszén a Marx tér, illetve a Mérey utca környékén.

Ennél nagyobb ütemű lakásépítkezéseket nemcsak az anyagi fedezet, hanem az építőanyag viszonylagos hiánya is akadályozza. Bár a mammutberuházásokkal kapcsolatos ipari jellegű építkezések jórészt országosan leállították, s az arra szánt építőanyag most lakóházépítkezésekre fordítható, mégis az ország minden ré-

A Percsori Állami Gazdaság földjén ZABOT HEGYEZNEK „kukutyini módra“

A Felgyői Állami Gazdaság, mint tudjuk, a megye egyik legnagyobb állami gazdasága, de ha a többi üzemegei is olyanok, mint a szegedi járásban a percsori, akkor restelljük, hogy

egyáltalán van ez az állami gazdaság. A Percsori Állami Gazdaságnak földjei zömmel első osztályúak. A mellette lévő szomszédos földeken most is olyan a kukorica, mint egy fiatal erdő, de

az állami gazdaság kukoricája inkább

DZSUNGELHEZ HASONLATOS.

Az óriási kiterjedésű kukoricatáblák legnagyobb részét az idén még egyszer sem kapálták meg. Van az állami gazdaságnak többek között egy nagy tábla zabja is, mely gyönyörű termést ígért. A sok eső miatt azonban a zab teljesen ledőlt, s most mégis géppel próbálgatják aratni. A gép azonban csak beletápossa a termést a nedves talajba, nem aratja, csak hegyezi a zabot a »kukutyiniak módjára«.

Az árpaaratással a gazdaság dolgozói úgy ahogy időre végeztek. Az árpatermés megkereszteltben van, illetve csak volt, mert a minap is legalább

150 DISZNÓ TÚRTA A KERESZTEKET.

vigan lakmároztak a keresztetek aljában. Azonkívül, amit megesznek, a termés jó részét kicsépelik. És kiék ezek az állatok? Jó részük a szomszédos egyéni gazdáké, nagyobb részük pedig az állami gazdaság dolgozóié, akik alighanem szívesen eresztik állataikat a keresztetek alá, ott nem kell melléjük pásztort.

Felháborító az a felelőtlenség, mellyel a gazdaság vezetői viseltetnek az állam vagyona iránt.

Ezen túl az is elgondolkodtató, miért lehetséges az, hogy ebben a gazdaságban a nyári növényápolás legalapvetőbb műveleteit sem tudják elvégezni. Ilyen körülmények között nem csoda, ha ez a gazdaság

ÓRIÁSI RÁFIZETÉSSEL TERMEL.

s nem csoda, ha a környékbéli gazdák, termelőszoövetkezeti tagok azt követelik: a felsőbb szervek vizsgálják felül ennek a gazdaságnak a dolgait, s olyan embereket állítsanak élére, akik a jövőben nem gazt termelnek ezeken a prima földeken és sokkal jobban tudnak vigyázni a megtermelt értékekre.

MILESZ VELED, PÉTERKE?

A tizennégy éves kisfiú, Besir Péter budapesti lakos története »csupán« annyi, hogy egy hónappal ezelőtt két kis társával Jugoszláviába szökött át. Úgy vélte, hogy onnan majd valahogy apja után vándorolhat, apja után, akinek pedig nem kell, hiszen itthagya őt november valamelyik esőnapján és Amerikába disszidált. A jugoszláv hatóságok azonban Pétert — mint ahogy általában a 18 éven aluli fiatalokat is, akik szülők nélkül egymaguk vágtak neki a nagyvilágnak — nem engedték tovább. Péter tehát ottmaradt Fehértemplom községben, amelynek határában húzódik el a jugoszláv-román határszakasz.

Péter egy alkalommal a község közelében lévő Néró folyóban fürdött. A folyó közös jugoszláv

—román határt képez. Fürdés közben Péter valahogy eltévedt a folyón, s a román oldalon kötött ki. A román határőrök a kisfiút elfogták és átadták a magyar hatóságoknak.

Péterrel a napokban találkoztam a rendőrségen, amint éppen kihallgatták. A kisfiú próbálta összeilleszteni eddigi hányattatott életét. Budapesten, a Bécsi úti iskolába járt, nyári szünidőben pedig apja — aki egyébként önálló szabómester volt — kiadta cselédeskedni. Legutóbb egy bajai lökpecénél vigyázott az állatokra Péter. Anyjáról csak annyit tud, hogy nagyon szép kék szeme volt. Egyszer azonban anyja eltűnt és azóta csak álmában jelentek meg a csodálatosan szép kék szemek. Az okos, szépcarcú kisfiú itt áll most egyszál magában.

Senki rokona nincs, akihez odatartozónak mondhatná magát. Péter most a fiatalkorúak bíróságától várja a döntést, hogy mi legyen vele. Ipari tanulni szeretne lenni, ehhez azonban még el kell végeznie az általános iskola nyolcadik osztályát. Mikor megemlítettem neki, hogy Újszegeden van az Ifjú Gárda Fiúnevelő Otthon, ahol hasonló sorsú társai tanulnak és szereznek évről évre tisztes mesterséget, Péternek felragyogott a szeme. Ha odakerülhetne ő is, nem maradna társatlan, s talán kevésbé fájna neki, hogy apja úgy elhagyta magát, mint egy semmi rongyot. A kis társak láttá pedig bizonyára megelégedett önmagát, s északánként álmodhatna megint anyja búzávirág-kék szeméről...

Reméljük, hogy így lehet!

(II)